

Rehabilitatie & Sociale Contacten

Sociaal isolement & Eenzaamheid

Lectoraat Rehabilitatie

20 januari 2015

Annemarie Zijlstra, Kenniskring Lectoraat Rehabilitatie &
Stichting Rehabilitatie '92
a.zijlstrarehab@gmail.com

In deze bijdrage

- WMO uitgangspunten
- Psychische kwetsbaarheid en eenzaamheid
- Participatie door rehabilitatie in de wijk
- Wonen, werken, leren en sociale contacten

Oefening Eenzaamheid ← → Sociale contacten

Wmo

De Wmo is er op gericht om mensen met beperkingen als volwaardige burgers mee te laten doen in de samenleving

WMO uitgangspunten

- *Doelgroep-denken* loslaten → 'kwetsbare burgers'
- Gebruik maken van Eigen Kracht
- Versterken van Wederkerigheid
- Ontwikkelen van Participatie

De cliënten die van de Awbz naar de Wmo gaan

Totaal circa 180.000 mensen

Naar grondslag:

- somatische aandoening 38.000
- psychogeriatrische problematiek 14.000
- psychiatrische stoornis 56.000
- verstandelijke handicap 50.000
- lichamelijke handicap 14.000
- zintuiglijke handicap 5.000

Van Awbz naar Wmo

Awbz:

Hulpverlening

Patiënt /cliënt

Gedrags-
verandering

Wmo:

Participatie

Wijkbewoner /
dorpsgenoot

Functioneren in
rollen

Psychische kwetsbaarheid en eenzaamheid

INDIGO (2009)

Ervaren nadelen door mensen met schizofrenie:

- relatie met familie (54%)
- persoonlijke privacy (48%)
- persoonlijke veiligheid (46%)
- het krijgen en behouden van vrienden (44%)
- nadeel van diagnose schizofrenie (40%)
- relatie met burens (36%)
- Solliciteren of opleiding volgen (68%)
- Nauwe persoonlijke relatie beginnen (56%)
- Gemedend worden door mensen die diag. kennen (62%)
- Geen contact met mensen buiten de GGZ (80%)

Psychische kwetsbaarheid en eenzaamheid

ASPEN(2012)

Ervaren nadelen door mensen met een depressie:

- 79% van de respondenten ervaart discriminatie op ten minste één levensdomein
- 37% van hen had het zoeken naar een intieme persoonlijke relatie opgegeven
- 25% van hen was gestopt met solliciteren
- 20% van hen was gestopt met actief zoeken naar een opleiding of training

Burger in de samenleving

Kwetsbare burger

Weinig contacten / klein sociaal netwerk
+
Kleine beurs door geen/laag betaald werk

Vergroot kans op sociaal isolement,
eenzaamheid

Waar ontmoet men nieuwe mensen?

Volgorde afhankelijk van leeftijd

- School/opleiding
- Werk
- Vrije tijd (sport, vereniging, uitgaan)
- Familie
- Via ouderrol
- Buurt

Mensen met beperkingen (proberen te) participeren in de wijk (en daar buiten)

Participeren doe je zelf

(anderen kunnen dit ondersteunen)

Participeren doe je in rollen

Participatie in rollen

Om te kunnen vaststellen wat mensen zelf kunnen, wat het netwerk kan bijdragen en wat men aan professionele ondersteuning nodig heeft is het belangrijk dat de burger zelf zijn/haar eigen participatiedoelen formuleert

“Participeren in rollen”

Bij rollen horen activiteiten

Wel een rol, geen activiteit: risico op eenzaamheid

Participatie = de gewenste *overall* uitkomst voor kwetsbare burgers

Individuele Rehabilitatie Benadering
=
gereedschapskist

om die rollen te helpen realiseren

Wmo gaat uit van zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid vs Zelfstandigheid

- **Zelfstandigheid / autonomie** betekent dat je woont in het huis van je keuze, dat je zelf bepaalt wie je vrienden zijn en wanneer je ze wilt zien, dat je kiest hoe je, binnen beschikbare mogelijkheden, je dag doorbrengt
- **Zelfredzaamheid** betekent dat je je eigen huishouden kunt *doen*, dat je je vrienden zonder hulp kunt *opzoeken* en dat je de activiteiten die je op de dag wilt ondernemen zelf kunt *uitvoeren*

Vermindering van zelfredzaamheid betekent niet dat er ook verlies van zelfstandigheid / autonomie plaatsvindt!!

Werkwijze IRB

Terrein-keuze

Burgerrol + omgeving

(van eigen voorkeur/keuze)

Vaardigheden + Hulpbronnen

Wat moet ik kunnen

Welke steun is nodig?

Succes + Tevredenheid

Missie IRB

MENSEN MET LANGDURIGE EN ERNSTIGE

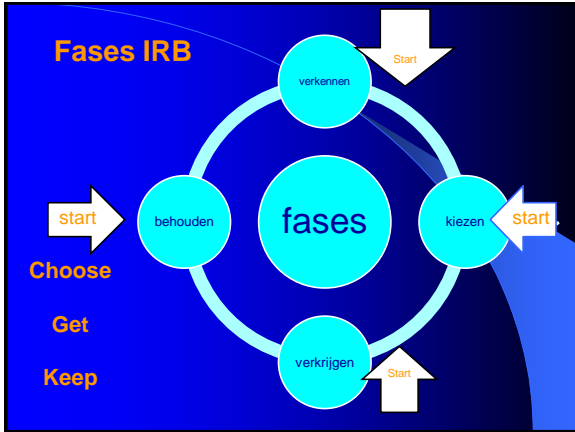
BEPERKINGEN BEGELEIDEN BIJ HET

KIEZEN, VERKRIJGEN EN BEHOUDEN VAN

SOCIALE ROLLEN

IN DE OMGEVING VAN EIGEN KEUZE MET ZO

MIN MOGELIJK PROFESSIONELE HULP

- ### 2 Doeltypen IRB
- Nieuw doel kiezen
 - Bestaand doel behouden

Startpunt participatieroute

Wens

Wens/ontevredenheid van de persoon zelf kán aanleiding zijn tot doel

- ### Wens/ontevredenheid:
- Ik wil:*
- me meer thuis voelen in de wijk,
 - andere of meer vrienden,
 - minder eenzaam zijn,
 - meer te doen hebben in mijn vrije tijd,
 - betere familiecontacten
 - een levenspartner of intieme relatie

Voorbeeld participatiedoelen wijkbewoners

Ik wil lid worden van voetbalclub Achilles '98 in Assen met ingang van augustus 2015

Ik wil vrijwilliger worden bij dak- en thuislozen opvang 'Het Ommeland' van Het Kopland in Groningen vanaf april 2015

Ik wil bardiensten gaan doen bij buurthuis XXX in Emmen vanaf maart 2015

Wat valt hier op?

Doel bevat a.h.w. een adres : een concrete plaats in een concrete omgeving

Bij *wensen* op het terrein van sociale contacten ontbreken dit soort concrete onderdelen veelal

Ik wil andere vrienden, minder eenzaam zijn, meer te doen hebben in mijn vrije tijd, betere familiecontacten, intieme relatie

Voorbeelden sociale rollen

- Vriend
- Dochter
- Buurman
- Clublid
- Vrijwilliger
- Buurthuisbezoeker
- Opa

Sociale rol + activiteit

• 1 Vriend	1 naar de film, sporten
• 2 Dochter	2 ouders bellen
• 3 Buurman	3 kletspraatje, bbq
• 4 Clublid voetbal	4 naar training gaan
• 5 Vrijwilliger	5 vergaderen met andere vrijwilligers
• 6 Buurthuisbezoeker	6 biljarten met Kees
• 7 Opa	7 oppassen op kleinkind

Terrein Sociale Contacten

1 Netwerk in beeld + interpretatie

2 Nieuwe persoon	2 Nieuwe groep of club	2 Bestaande contacten verbeteren
------------------	------------------------	----------------------------------

Via Bemiddeling of via Activiteiten? Evt. ander terrein → werk, leren

Verkennen en kiezen	Verkennen en kiezen	Vaardigheden en steun
---------------------	---------------------	-----------------------

Vaardigheden en steun	Vaardigheden en steun	Soms andere keuze
-----------------------	-----------------------	-------------------

Oefening 1

Ik zoek een persoon

Maak in 2-tallen een lijstje persoonlijke criteria ten aanzien van de persoon die je zoekt.

Persoonlijke criteria zijn ahw een *Verlanglijstje*

Oefening 2

Ik zoek een groep of vereniging

Maak in 2-tallen een lijstje persoonlijke criteria ten aanzien van de groep of vereniging die je zoekt.

Persoonlijke criteria zijn ahw een *Verlanglijstje*

Discussie / Vragen

**Hartelijk dank voor uw aandacht
en participatie**

Lies Korevaar

e.l.korevaar@pl.hanze.nl

